
van de waterstaat. In het Amsterdamse Rijksmuseum is een aparte tentoonstelling gewijd aan deze bijzondere man, die hoewel hij meer en route was dan dat hij in huiselijke kring verkeerde, in Vianen is gestorven en begraven. In dit verband rijst de vraag waarom het grafmonument van Jan Blanken op het kerkhof er zo beschamend bijstaat, een vraag die ook al in NRC-Handelsblad is opgeworpen in de bespreking van de tentoonstelling. Ligt hier niet een taak voor het gemeentebestuur?

Op deze tentoonstelling onder de titel *De Physique Existentie dezès Lands* wordt aandacht besteed aan zijn leven, aan zijn plannen en uitgevoerde werken en aan zijn geschriften. Modellen van door hem ontworpen werken, zoals een waaiersluis, verlevendigen het geheel en geven een goed beeld van zijn technisch vernuft. Vermeldenswaard is het tentoonstellingsaffiche met op de achterzijde een fietsroutebeschrijving, die langs de belangrijkste werken van Jan Blanken voert in het Hollands-Gelderse rivierengebied inclusief de Vijfheerenlanden. De op 14 februari geopende tentoonstelling zal tot 3 mei duren. Voorafgaand aan de jaarvergadering op 2 mei a.s. is een excursie naar deze tentoonstelling georganiseerd.

Een poort te veel!

In de afgelopen tijd is bekendheid gegeven aan gemeentelijke plannen om de historische binnenstad van Vianen te verfraaien met een in het oog springend bouwwerk. Als deze plannen doorgang vinden (en daar ziet het op dit moment naar uit) dan zal aan de oostzijde van de binnenstad een soort poortgebouw verrijzen op de plaats waar 15 jaar geleden al een forse aanslag is gepleegd op de middeleeuwse stadsplattegrond. Wij doelen op de begin jaren '70 aangelegde kloosterbrug, waarmee monumentenzorg

met weinig enthousiasme heeft ingestemd op conditie dat zij zo sober mogelijk zou worden uitgevoerd. Nu gaat deze brug worden bekroond met een bouwwerk, dat er uit ziet als een "poort", maar volgens de plannenmakers absoluut niet als zodanig mag worden opgevat. Om de verwarring nog groter te maken, is desondanks in de discussies voortdurend sprake van een "poortgebouw".

Over het gebouw zelf, naar het ontwerp van de Viaanse architect Otto ter Stege, willen wij het hier niet hebben. De tekeningen en de maquette ogen bijzonder fraai. Het is ook duidelijk dat de architect bewust geen historiserend gebouw heeft willen ontwerpen, maar een eigentijdse vormgeving heeft nagestreefd met toepassing van moderne materialen. Maar de stedenbouwkundige opvatting, die uit dit plan blijkt, spreekt ons absoluut niet aan. Erger nog, zij doet ons het ergste vrezzen voor de toekomst van de binnenstad. Tijdens de presentatie van het plan ten stadhuis werd de aanwezigen voorgehouden, dat aansluiting was gezocht bij bestaande stedenbouwkundige gegevens, zoals de nog aanwezige

stadsgracht en de fundamenten van de stadsmuur, ondertussen vervangen door een éénsteens tuinmuurtje. Nog afgezien van de vrijblijvendheid van dit soort opmerkingen weegt voor ons zwaarder dat men kennelijk niet heeft beseft dat de constructie van een "poort"gebouw ter plaatse een zekere tegenstrijdigheid inhoudt. Een "poort"gebouw is immers een verwijzing naar vroegere tijden, toen ommuurde steden — en dat waren de meeste — 's avonds letterlijk "op slot" werden gedaan om pas de volgende ochtend te worden geopend. Een stadspoort was dus het produkt van een nuchtere, functionele stedenbouwkunde. Pas later, toen vele poorten en stadswallen ten offer waren gevallen aan stadsuitleg, kreeg de "historische" karakteristiek van de overgebleven stadspoorten een eigen, toegevoegde waarde. Nu doet zich het feit voor, dat men uitgerekend op de plaats, waar men de binnenstad heeft opengemaakt ten behoeve van het verkeer (een stedenbouwkundige ingreep die helaas nog veelvuldig wordt toegepast), een bouwwerk wil optrekken, dat een

verwijzing is naar de vroegere afsluiting van de stad.

Zover de "poort"gedachte, die dus niet meer dan een gril blijkt. Een ander aspect, dat naar ons oordeel wordt onderschat, is de vraag welke de visuele effecten zullen zijn op het stadsbeeld dat nu zo sterk wordt bepaald door de hervormde kerk. Deze wordt algemeen beschouwd als een bijzonder fraai bouwwerk.

Wij hopen dat het gemeentebestuur nog eens goed overdenkt wat het uitvoeren van dit plan teweegbrengt t.a.v. het beschermde stadsgezicht van Vianen. Naar onze mening kunnen dergelijke bouwwerken beter worden ontworpen voor de verfraaiing van de buitenwijken, die toch al weinig architectonisch schoons hebben te bieden. In (beschermde) historische binnensteden geven dit soort imitaties een element van valsheid, onechtheid aan het stadsbeeld. Als alle kitsch in openbare ruimtes werkt zij deprimerend op de beschouwer. Architectonische "Spieleerijen" met poorten in Vianen zijn al eeuwen uit de mode en moeten dat maar blijven.

Ledenlijst

(vervolg)

H.G. Crone	Fred. Hendrikstraat 9	4132 GH Vianen
Mw O.O.M. Crone-v.d. Meulen	Fred. Hendrikstraat 9	4132 GH Vianen
Mw P. v. Dam-de Groot	Esdoornstraat 19	4131 AD Vianen
B.H. Delpeut	Kerkstraat 34	4132 BG Vianen
P. van Dijck	Blikkenburgerlaan 7	3703 CV Zeist
Mw A.W. Dijkstra-Paul	Pr. Bernhardstraat 35	4132 XE Vianen
F.J. Docter	Berkenstraat 16	4131 AM Vianen
R.C. Doeland	Ganzepad 30	4251 VB Werkendam
Mw A. Donselaar-den Boer	Goudenregenstraat 52	4131 BE Vianen
P.M. Eigeman	Van Goghstraat 21	2811 VX Reeuwijk
Mw G. van Elk	Kerkstraat 53	4132 BD Vianen
J.M. van Elteren	Voorstraat 36a	4132 AS Vianen
Mw M.H. v.d. Ende-Huybrechts	Klaverkamp 78	4133 TK Vianen
M. Enkelaar	Molenstraat 3	4132 VA Vianen
Mw F.G. Enkelaar-Timmer	Spechtstraat 12	4131 CH Vianen
Mw C. van Es	Van Eykstraat 17	4132 ES Vianen
P.J.M. Esser	Minkade 19	3582 CE Utrecht
M.C. van Etten	Brederodestraat 16	4132 VP Vianen
M.J.M. Fase	Franciscushof 101	4133 BC Vianen
Prof. mr H. de la Fontaine Verwey	Prinsengracht 901	1017 KD Amsterdam